

نقش و جایگاه تحصیل زنان (دانشجو و فارغ التحصیل) در اشتغال و توسعه

دکتر پرویز سعیدی^۱

چکیده

امروزه میزان اشتغال زنان از ملاکهای توسعه و توسعه نیافتگی، خصوصاً در بخش های فعالیت صنعتی می باشد. عواملی نظیر هنجارهای ناصحیح فرهنگی، قوانین اجتماعی نادرست و ناعادلانه، عدم تسهیلات و امکانات لازم برای مشارکت زنان در امور اجتماعی و اقتصادی می تواند منجر به عدم فعالیت زنان در نتیجه سنگینی بار تکفل گردد.

رویکرد اکثر کشورهای جهان در دهه های اخیر به موضوع اشتغال، کارآفرینی و توسعه است. که موجب گردیده موجی از سیاستهای توسعه در این بخش در دنیا ایجاد شود. تامل در وضعیت اقتصادی و روند مراحل پیشرفت و توسعه در کشورهای پیشرفته و در طلب توسعه بیانگر آن است که این کشورها توانسته اند به پیشرفت های چشمگیری در زمینه های اشتغال و توسعه بالاخص در حوزه زنان دست یابند و یا حداقل بحرانهای پیش آمده را پشت سر گذاشته و یا مهار نمایند.

پژوهش حاضر با هدف بررسی و نقش جایگاه زنان در اشتغال و توسعه تدوین گردیده است. روش تحقیق در این مقاله تحقیق توصیفی [۱] از نوع پیمایشی [۲] می باشد. جامعه آماری تحقیق شامل دانشجویان ترم آخر زن کلیه رشته ها و فارغ التحصیلان دانشگاه واحد ۲ می باشد که تعداد دانشجویان ترم آخر زن ۱۰۷۱ نفر بوده که با استفاده از جدول کرجسی - مورگان [۳] حجم نمونه ۲۲۰ نفر انتخاب گردید و تعداد فارغ التحصیلان زن واحد ۲۶۳۹ نفر بوده که حجم نمونه ۳۰۰ نفر و جمع نمونه های تحقیق در مجموع ۵۲۰ نفر گردید.

مهمترین ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه بوده است که روایی [۴] ابزار سنجش با استفاده از آزمون مقدماتی [۵] و محاسبه ضریب آلفای کرانباخ ($\text{Alpha} > .86$) تعیین گردید و اعتبار [۶] سئوالات نیز با استفاده از نظر متخصصین و کارشناسان مورد تأیید قرار گرفت. داده های آماری پس از استخراج از نرم افزار آماری Spss مورد پردازش و تجزیه و تحلیل قرار گرفت و با سطح اطمینان ۹۵٪ فرضیه های پژوهش مورد تأیید قرار گرفتند.

واژگان کلیدی: زنان - اشتغال - توسعه - تحصیل - فارغ التحصیل

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۸۷/۱۲/۸

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۸۷/۹/۱۲

مقدمه

در دهه های اخیر بهره مند شدن بیشتر زنان از تحصیلات دانشگاهی و روی آوردن آنها به فعالیت اقتصادی در شهرهای کوچک و بزرگ ارزشهای جدیدی را در حوزه خانواده ایجاد کرده و باعث دگرگونی مناسبات زناشویی و خانوادگی و جایگاه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و ایجاد هویت های جدید برای زنان شده است.

مسئله نگرش فرهنگی مردم ما به کار و شغل زن نیز مسئله مهمی است که باید در رابطه با توسعه پایدار مورد توجه قرار گیرد. اصلاح نگرش فرهنگی جامعه به کار زنان چه در حوزه تولید و چه در حوزه های دیگر مانند خدمات اجتماعی می تواند جایگاه زنان را در عرصه های کار و تولید ارتقاء بخشد.

با توجه به روند رو به افزایش تعداد پذیرفته شدگان دانشجویان زن در سالهای کنونی و آتی به نظر می رسد که از یک طرف فرصت استثنایی برای جامعه به منظور کشف و بهره برداری از این استعدادها فراهم شده و از طرف دیگر در صورت عدم برنامه ریزی و استفاده صحیح از آنها بحران اشتغال شدید می شود. بنابراین نادیده انگاشتن کار و فعالیت اقتصادی زنان که نیمی از جمعیت فعال اقتصادی کشور محسوب می شوند رسیدن به سازندگی و شکوفا نمودن اقتصاد کشور و دست یافتن به اصول مهم توسعه ممکن نخواهد بود.

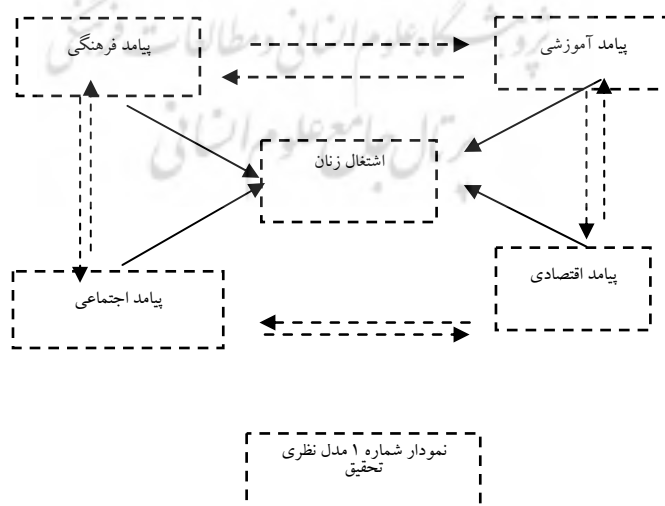
تغییر و تحول اشتغال زنان در بخشهای مختلف اقتصادی جامعه به گونه ای بوده است که بیشترین نسبت کاهش اشتغال زنان در بخش صنعت مشاهده می شود. علاوه بر آن، با توجه به افزایش تعداد فارغ التحصیلان^۲ زن از مراکز آموزش عالی کشور، عملاً به تبعیض جنسی در بازار کار حاصل گردیده است. به نسبت افزایش سطح تسهیلات زنان انتظار می رود شرایط لازم برای ارتقاء مدیریتی و اشتغال زنان در پست های حساس مملکتی نیز به وجود آید که بنظر می رسد این امر بوجود نیامده است. بعبارت دیگر میزان حضور زنان در رده های مدیریتی، اعم از مدیریت کلان و خرد، در کشور ما بسیار ناچیز است. زنان ما نه تنها در آغاز استخدام فرصت مساوی با

۲- منظور از فارغ التحصیلان به افرادی گفته می شوند که آموزشهای علمی و عملی مربوط به یک دوره آموزشی رسمی را در دانشگاه فرا گرفته و حائز شرایط دریافت گواهینامه فارغ التحصیلی آن دوره شناخته می شود.

مردان ندارند، بلکه در طی مراتب صعودی پیشرفت نیز از شانس چندانی برخوردار نیستند. این معضل مهم که نشان از تأخر فرهنگی دارد و ناشی از تعمیق نامنصفانه تفاوت های ضمنی زنان و مردان در حوزه های کاری است، تبعات منفی خود را بروز داده و باعث شده است که از توانمندی های فکری و تخصصی و قابلیت های مدیریتی زنان استفاده مناسب بعمل نیاید (زاهدی، ۹۷).

در اصل سوم قانون اساسی یکی از وظایف دولت جمهوری اسلامی ایران را تامین حقوق همه جانبه افراد از زن و مرد دانسته و مشارکت عامه مردم را در تعیین سرنوشت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را یادآور شده است (قانون جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۱، ص ۲۴). اصل بیستم و بیست و یکم نیز به حمایت قانونی یکسان نسبت به زن و مرد و رعایت حقوق آنان تصریح می کند و به موارد ویژه ای مانند حمایت مادران، ایجاد بیمه خاص بیوگان و زنان بی سرپرست اشاره کرده است. اصل بیست و هشتم و چهل و سوم نیز به تساوی همه در عرضه مشاغل اشاره دارد اما درباره سمت های مدیریتی کلان نیز در هیچ یک، مرد بودن از شروط مصرحه نیست (همان، صص ۳۸ و ۳۳).

بطور کلی در خصوص مدل نظری این پژوهش سعی شده که همه عوامل اجتماعی- فرهنگی و هم عوامل اقتصادی و اشتغال زنان مورد توجه قرار گیرد که مدل نظری در نمودار شماره (۱) آمده است:



بیان مساله

حرکت شتابنده توسعه آموزش عالی در دهه های پایانی قرن بیستم که به تدریج آموزش عالی را به آموزش همگانی مبدل ساخته است موجب ایجاد گرایش به افزایش سهم بخش خصوصی در آموزش عالی در میان کشورهای در حال توسعه به عنوان یک گرایش فراگیر و عمومی شده است. در این راستا حجم فعالیتهای دانشگاه آزاد اسلامی در مدت تقریباً سه دهه چه از لحاظ گستردگی جغرافیایی، چه تنوع فعالیت ها و چه میزان درجه رشد استادان، دانشجویان، فارغ التحصیلان، طرحهای پژوهشی، فعالیت های عمرانی و غیره آن چنان گسترده و انبوه است که می تواند نمونه ای مثال زدنی برای سیاست محوری واگذاری امور به مردم و خصوصی سازی امور مختلف جامعه باشد.

در جهان کنونی بویژه در کشورهای در حال توسعه در حالی که کمبود نیروی انسانی متخصص که لازمه نیل به توسعه اقتصادی و اجتماعی می باشد سخت مشهود است؛ نظام آموزش عالی این کشورها که عهده دار مستقیم توسعه منابع انسانی می باشد نیز با بحران های متعدد از جمله تنگناهای مالی و نابرابری در دسترسی به آموزش عالی در میان شهروندان خود روبرو است و چنانچه تحقیقات انجام شده توسط نهادهای بین المللی مانند یونسکو نشان می دهد و اندیشمندان جهانی توسعه در آراء و آثار خود آورده اند منابع انسانی به مثابه ثروت ملل محسوب شده و هر گونه اصلاح اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی و نیل به توسعه ای فراگیر و ماندگار تنها با گذر از برنامه ای از پیش تعیین شده و تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص و افزایش بهره وری آنان به عنوان یکی از عمده ترین و مهم ترین عوامل تولید میسر خواهد بود.

در ایران علاوه بر لزوم توسعه منابع انسانی، افزایش جمعیت و تحولات ایجاد شده در منظر و ارزش های فردی و اجتماعی به ویژه وقوع تغییر بنیادین در نگرش خانوارها مبنی بر لزوم ارتقای سطح علمی فرزندان و بهره مندی آنان از آموزش عالی به دلیل ایجاد مزیت های نسبی آتی، اقبال به تحصیلات تکمیلی و آموزش عالی را به طور فزاینده افزایش داده است و فشارهای اجتماعی و مالی افزون تری را به دولت هایی که فرد را موظف به پاسخگویی به این تقاضای کلان اجتماعی می دانند برای اختصاص سهم بیشتری از منابع و اعتبارات مالی به این بخش وارد می آورد.

دانشگاه آزاد اسلامی بدون شک نظام جمهوری اسلامی را در فایق آمدن بر بحران های اساسی قلت دانش آموختگان و فارغ التحصیلان، عدم توسعه منابع انسانی به عنوان ثروت ملی، نابرابری در دسترسی آحاد جامعه به آموزش عالی، تنگناها و محدودیت های منابع مالی و تضييع امکانات بی شمار مادی و معنوی در کشور مدد رسان بوده است (جاسبی، ۱۳۷۸، ص ۲۲).

همچنین دانشگاه آزاد اسلامی با توسعه واحدهای دانشگاهی خود در بخش ها و شهرهای مختلف و با جدیت در امر محرومیت زدایی از مناطق گوناگون کشور بستر مناسبی برای تحقق و بسط عدالت اجتماعی فراهم آورده و نقش تعیین کننده ای در توسعه و عمران شهرها، افزایش سطح معلومات شهروندان، بهره مندی مناطق محروم از آموزش عالی و گام های بلندی در توسعه فراگیر و متوازن به منظور تحقق کامل عدالت اجتماعی برداشته است.

سؤال محوری پژوهش حاضر آن است که نقش و جایگاه زنان دانشجو و فارغ التحصیل در اشتغال و توسعه که توسط دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی آباد کتول ایجاد شده است چه میزان است؟

جهت پاسخ علمی و جامع به سؤال بالا بی تردید نیازمند به تحقیقاتی همه جانبه است که با استفاده از روشهای پژوهش علمی مورد بررسی قرار می گیرد.

همچنین مسئله نگرش فرهنگی مردم ما به کار و شغل زن نیز مسئله مهمی است که باید در رابطه با توسعه پایدار مورد توجه قرار گیرد. متأسفانه در فیلم های نمایشی و کتابهای درسی و بطور کلی در رسانه های گروهی الگوهای فرهنگی مناسبی در حوزه اشتغال زنان ارائه نمی شود. اصلاح نگرش فرهنگی جامعه به کار زنان چه در حوزه تولید و چه در حوزه های دیگر مانند خدمات اجتماعی می تواند جایگاه زنان در عرصه کار و تولید، ارتقاء بخشد.

اهمیت و ضرورت مطالعه

طی چهل سال اخیر، مخصوصاً بعد از انقلاب اسلامی، امکانات و شرایط تحصیل بیشتری برای زنان فراهم گردید و عملاً در نگرش جامعه نسبت به ادامه تحصیل زنان تغییراتی بوجود آمده است.

افزایش تعداد زنان تحصیل کرده ارتقاء فرهنگ جامعه را به دنبال داشته است و این موضوع باعث گردید که افزایش مشارکت اقتصادی و اشتغال زنان را به دنبال داشته باشد.

بطور کلی اهمیت موضوع تحقیق را می توان از دیدگاه زنان فارغ التحصیل و دانشگاه و جامعه مورد توجه قرار داد.

اهداف تحقیق

هدف اساسی تحقیق شناسایی نقش و جایگاه تحصیل زنان دانشگاه آزاداسلامی واحد بر روی اشتغال می باشد.

سئوالات تحقیق

سئوال اصلی تحقیق آن است که آیا دانشگاه آزاداسلامی توانسته است در امور اشتغال زنان تاثیر بگذارد؟

در صورت مثبت بودن پاسخ، میزان آن چقدر است؟ برای پاسخ به این سئوال ۹ سئوال برای جامعه آماری که شامل زنان دانشجو و فارغ التحصیل بوده اند استخراج گردیده است که در قالب فرضیه های زیر ارائه می گردد:

فرضیه های تحقیق

برای پاسخ به سئوال اصلی بالا فرضیه های ذیل ارائه می گردد:

- تحصیل در دانشگاه باعث افزایش مشارکت زنان در فعالیتهای تولیدی شده است.
- تحصیل در دانشگاه باعث افزایش مشارکت زنان در فعالیتهای تجاری شده است.
- تحصیل در دانشگاه باعث افزایش ارتقاء پست سازمان زنان شده است.
- تحصیل در دانشگاه باعث افزایش تعداد زنان متخصص در منطقه شده است.
- تحصیل در دانشگاه باعث افزایش سطح اشتغال زنان شده است.
- تحصیل در دانشگاه باعث افزایش میزان حقوق و مزایای زنان شاغل در سازمان شده است.
- تحصیل در دانشگاه باعث افزایش فعالیتهای اجتماعی زنان در منطقه شده است.
- تحصیل در دانشگاه باعث شده است که زنان در مشاغل تخصصی توانمند شوند.
- تحصیل در دانشگاه باعث شده است که زنان در شغل خود به سطح بهره وری مورد قبول نائل گردند.

پیشینه و چارچوب نظری تحقیق

بعد از انقلاب اسلامی (۱۳۵۷) آموزش عالی ایران تحولات کمی و کیفی عمیقی پیدا کرده است. و گسترش آموزش عالی با جهت گیری دینی-اسلامی، ارزشی، مردم سالاری و به نوعی تخصص گرایی توأم بوده است. بعد از بازگشایی دانشگاه ها در سال ۱۳۶۳ (۱۹۸۳) تحولات ساختاری، انسانی و کالبدی عظیمی در نظام آموزش عالی ایجاد شده است. در سال ۱۳۶۰ (۱۹۸۱) دانشگاه آزاد اسلامی، به عنوان یک دانشگاه خصوصی، در بعد وسیعی با ۷۳ شعبه و ۷۰ مرکز تاسیس شد (Shamsavary, 1992, p328) تا اوایل دهه ۱۹۹۰ دانشجویان دختر فرصت مساوی برای مشارکت در بعضی از برنامه ها و دوره های آموزش عالی خصوصاً در برخی برنامه ها و رشته های هنری، فنی مهندسی، کشاورزی و ... را نداشتند (Ibid, p328).

به عبارت دیگر تا اوایل دهه ۱۹۹۰ میلادی آموزش عالی ایران در برخی رشته ها و دوره ها با پدیده (موسسه ها و مراکز آموزش عالی تک جنسیتی) به تعبیر لیونز (Lyons, 1999, p1523) روبرو بوده است.

امروزه در اکثر کشورهای دنیا نقشهای جنسیتی عمیقاً تغییر پیدا کرده و در راستای افزایش مشارکت زنان در کلیه امور اجتماعی از جمله آموزش عالی پیش می رود. ون ولی (Van Valey, 2001, p8) معتقد است که یکی از تحولات مهم نظام های آموزش عالی خصوصاً در آمریکای شمالی، تحول در میزان مشارکت زنان در آموزش عالی است. بنا به گزارش وی در سال تحصیلی ۲۰۰۰-۱۹۹۲، ۵۵ درصد از دانشجویان دوره کارشناسی (لیسانس) را زنان به خود اختصاص داده اند و به نظر می رسد که تا پایان دهه حاضر (۲۰۱۰م) به ۶۰ درصد برسد.

مطالعات بین المللی توسط رامیرز و ووتیکا (Ramirez and Wotipka, 2001, 231) که در ۶۷ کشور توسعه یافته، در حال توسعه و عقب مانده دنیا نشان می دهد که در دو دهه گذشته یعنی از ۱۹۷۲ الی ۱۹۹۲ مشارکت زنان در آموزش عالی رشد صعودی داشته است. لیکن این رشد حالتی آهسته ولی پیوسته بوده است. این افزایش مشارکت هم در رشته های علوم و مهندسی و هم در رشته های انسانی و غیرمهندسی اتفاق افتاده است.

کلی (Kelly, 1992, 1525) معتقد است که مشارکت زنان در آموزش عالی باعث مشارکت بیشتر آنها در نیروی کار جامعه می شود. بنابراین می توان ادعان کرد که هرچه زنان در آموزش عالی و

کسب تجربیات تحصیلی، مشارکت بیشتری داشته باشند شانس بیشتری برای توسعه شغلی و نیل به مشاغل با مراتب بالا خواهند داشت.

آموزش عالی در طی دوره های گذشته و به طور گسترده ای قابلیت و استعداد خود را برای تغییر و کمک به پیشرفت جامعه به اثبات رسانده است و در مقایسه با سایر موسسات آموزش عالی، دانشگاه ها با دو مزیت قابل توجه شامل وجود اندیشمندان و دسترسی بیشتر به تجهیزات پیشرفته برای آموزش و پژوهش برتری خود را حفظ کرده اند. ایکسیا از هوا (Xiaozhou, 2001).

علاوه بر این دانشگاه ها وظیفه مهمی در تربیت دانشجویان و معلمان برعهده دارند و استادان دانشگاه ها می توانند نقش مهمی در به کارگیری استراتژی های آموزشی و فرهنگی که برای یادگیری در طول زندگی لازم اند، ایفا کنند. در نتیجه می توان گفت که تجارب یادگیرندگان در آموزش عالی، پیامدهایی برای یاددهی و یادگیری و مباحث فرهنگی در تمام سطوح نظام آموزشی به دنبال دارد (Knapper and Cropley, 2000).

مولفه های اشتغال

یکی از شاخص های مرتبط با میزان اشتغال زنان «سواد و تحصیلات» است. تحصیلات معیار عمده ای برای یافتن کار در بخش های جدید شهری است و بررسی های انجام شده در کشور های مختلف نشان میدهد که حداقل تحصیلات «در بخش متوسط» برای بدست آوردن یک شغل کارمندی لازم و تقریباً تمام مشاغل بخش جدید نیازمند «سواد پایه» است. از سوی دیگر تحقیقات نشان می دهد که زنان شاغل تحصیلات بالاتری نسبت به زنان خانه دار داشته اند. به این معنی که تحصیلات بالاتر شانس دسترسی به شغل را افزایش می دهد. از طرف دیگر می توان گفت که اشتغال نیز در ایجاد انگیزه برای ادامه تحصیل و ارتقای شغل نقش موثری دارد.

رابطه بین میزان تحصیلات و وضعیت اشتغال

رابطه آموزش و تمایل به کارکردن زنان به طور قاطع بستگی به امکانات و تسهیلات آموزشی و تربیت حرفه ای دارد که در اختیار مردان و زنان گذارده می شود. هر چند که دوگانگی از نظر فعالیت اقتصادی می تواند وجود همبستگی بین آموزش و میزان فعالیت زنان را تعیین کند ولی تا انجام بررسیهای دقیق و ژرفاگر باید آنها را با قید احتیاطی تلقی کرد. دیگر اینکه با فراهم کردن

امکانات آموزشی و تربیت حرفه ای می توان انتظار داشت که مشارکت زنان در زندگی اقتصادی بیشتر شود و رابطه مثبت بین سطح آموزش و فعالیت اقتصادی زنان برقرار گردد (امین زاده، ۸۱). غالباً مشاغل زنان تحصیل کرده با حیثیت و درآمدی که فکر می کنند استحقاق آن را دارند و با تحصیلاتی که انجام داده اند هماهنگ نمی باشد. در بیشتر موارد به زنان مشاغل پایین تر از مردان هم سطح آنان از نظر آموزشی واگذار می شود، بدون توجه به علل آن این وضع در زنان حس و اخوردگی ایجاد می کند و گاهی نیز منجر می شود به اینکه بجای قبول مشاغل پایین تر خود را از زندگی حرفه ای کنار بکشند.

هر اندازه آموزش و تربیت حرفه ای برای زنان امکان پذیرتر باشد به همان اندازه موانع و مشکلات برای بدست آوردن مشاغل سطح بالاتر با حقوق و مزایای بهتر رو به کاهش می گذارد. به هر حال آموزش زنان برای مشارکت آنان در زندگی اقتصادی تاثیر مثبت دارد و امکان اشتغال را گسترده تر می کند. همچنین توقعات و انتظارات را بطور قابل ملاحظه ای افزایش می دهد و نفوذ سنتهای فرهنگی را تضعیف می کند. تمام این دگرگونی ها موافق ورود زنان به بازار کار است. مساله مهم این است که پس از فراغت از تحصیل دختران به انجام حرفه ای تشویق شوند. بررسی های کشورهای صنعتی نشان می دهد هر گاه دختران پس از خاتمه تحصیلات به جمعیت فعال نپیوندند دیگر مشکل است که بتوان آن ها را بعداً به بازار کار کشانید.

نرخ مشارکت نیروی کار (زنان) و بیکاری ساختاری

نرخ مشارکت در واقع یک شاخص تجمعی است که در درون خود بسیاری از شاخص های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی را به همراه دارد لذا نوسانات این نرخ در کنار نوسانات بیکاری می تواند بیانگر تحولات طرف عرضه نیروی کار تحلیل بیکاری ساختاری کشور باشد.

جدول شماره ۱: نرخ مشارکت نیروی کار به تفکیک مردان و زنان طی دوره ۸۰-۱۳۴۵

سال	۱۳۴۵	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۰	۱۳۷۵	۱۳۷۶	۱۳۷۷	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰
نرخ مشارکت	۴۶/۱	۴۲/۶	۳۹	۳۸/۶	۳۵/۴	۳۴/۷	۳۶/۵	۳۷	۳۷/۲	۳۷/۱
نرخ مشارکت مردان	۷۷/۴	۷۰/۸	۶۸/۳	۶۶/۹	۶۰/۸	۵۹/۲	۶۰/۸	۶۱/۹	۶۲	۶۱
نرخ مشارکت زنان	۱۲/۶	۱۲/۹	۸/۲	۸/۶	۹/۱	۱۰	۱۱/۸	۱۱/۷	۱۱/۹	۱۲

منبع: سالنامه آماری کشور سال ۱۳۸۱

جدول شماره ۱ نشانگر آن است که تحولات جمعیتی و آموزشی کشور منجر به افزایش گروههای سنی آموزش پذیر شده است به نحوی که توسعه دوره ها و پوششهای تحصیلی و تا حدی هم کاهش نسبی بازنشستگی در این دوره باعث کاهش نرخ مشارکت مردان و زنان به ویژه در گروه سنی ۱۹-۱۰ سال شده است، نحوی که نرخ مشارکت مردان در سنی ۱۴-۱۰ از ۳۷٪ در سال ۴۵ به ۳/۳٪ در سال ۱۳۸۰ رسید و همچنین نرخ مشارکت زنان نیز در گروه سنی ۱۴-۱۰ از ۱۴٪ به ۲/۵٪ در سال ۱۳۸۰ کاهش یافت که این از یک سو بیانگر تحولی ساختاری و عمده در گسترش نظام آموزش عمومی کشور و از سوی دیگر تحول ساختاری در عرضه نیروی کار زیر پانزده سال در کشور است.

همچنین در جدول شماره ۲ نرخ مشارکت به تفکیک برای ۵ دوره ۱۰ ساله آمده است.

جدول شماره ۲: نرخ مشارکت به تفکیک مردان و زنان طی سالهای ۸۰-۱۳۴۵ (به درصد)

سال	۱۳۴۵	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۰	گروههای سنی
	مردان	مردان	مردان	مردان	مردان	زنان
۱۰-۱۴	۳۷	۱۴	۱۸	۱۱	۱۱	۲/۵
۱۵-۱۹	۶۹	۱۶	۵۳	۱۶	۵۰	۹
۲۰-۲۴	۹۱	۱۴	۸۶	۱۸	۹۱	۱۵/۵
۲۵-۲۹	۹۷	۱۳	۹۶	۱۶	۹۴	۱۶/۵
۳۰-۳۴	۹۸	۱۲	۹۹	۱۴	۸۹	۱۶/۵
۳۵-۳۹	۹۸	۱۲	۹۸	۱۳	۹۷	۱۸
۴۰-۴۴	۹۸	۱۲	۹۸	۱۳	۹۶	۱۸
۴۵-۴۹	۹۶	۱۲	۹۶	۱۱	۹۳	۱۲/۵
۵۰-۵۴	۹۱	۱۱	۹۲	۱۰	۸۸/۵	۱۰
۵۵-۵۹	۸۷	۹	۸۶	۸	۸۴	۸
۶۰-۶۴	۷۵	۸	۷۷	۷	۷۶	۴
۶۵ به بالا	۴۸	۵	۵۶	۴	۵۳	۳

منبع: سرشماری عمومی نفوس و مسکن سالهای ۷۵،۶۵،۵۵،۴۵ مرکز آمار ایران و پیش بینی جمعیت کشور تا،

۸۵ سازمان مدیریت برنامه ریزی، دفتر اقتصاد کلان.

براساس داده های جدول شماره ۲ نرخ مشارکت تمامی گروههای سنی زنان کاهش یافته است. علاوه بر تحولات اجتماعی فرهنگی، از جمله عوامل اقتصادی موثر بر کاهش نرخ مشارکت زنان

نقش و جایگاه تحصیل زنان (دانشجو و فارغ التحصیل) در اشتغال و توسعه..... ۱۶۱

در این دوره، کاهش سطح دستمزدهای واقعی شرایط رکودی و کاهش نرخ رشد اقتصادی به واسطه کاهش شدید درآمدهای نفتی در اوایل دهه ۶۰ بوده است چرا فرصت های شغلی برای آنان در شرایط رکود به شدت کاسته شد و امید دستیابی به شغل مناسب را از دست دادند و از بازار کار خارج شدند. همانطور که جدول شماره ۵ نشان می دهد از دهه ۷۰ دوباره نرخ مشارکت زنان رو به افزایش یافته به نحوی که از حدود ۸/۵ درصد در سال ۷۰ به ۹/۱ درصد در سال ۷۵ و به سطح ۱۲٪ در سال ۱۳۸۰ رسید. از جمله عوامل موثر بر این افزایش نسبی، تغییر نگرش جامعه به کار زنان و حاکم شدن امنیت شغلی برای آنان و برنامه ریزی دولت جهت افزایش اشتغال زنان به دنبال افزایش سطح تحصیلات آنان در این دوره بوده است. چرا که شواهد تجربی نشان می دهد با افزایش سطح تحصیلات زنان میل به فعالیت و نرخ مشارکت اقتصادی و اجتماعی در آنان افزایش یابد. لذا با توجه به افزایش سطح و درصد فارغ التحصیلان زن به ویژه در سطح آموزش عالی انتظار می رود طی سالهای آینده نرخ مشارکت و عرضه نیروی کار زنان همچنان افزایش یابد. بنابراین با توجه به تغییر قابل ملاحظه نرخ مشارکت زنان افزایش آن از سطح ۸ درصد از دهه ۶۰ به سطح ۱۲٪ در دهه ۸۰ که یک تغییر و افزایش ۵۰ درصدی را نشان می دهد می توان گفت در مقایسه با تغییر نرخ مشارکت مردان از سطح ۶۸ درصدی دهه ۶۰ به سطح ۶۱ درصدی در دهه ۸۰ تنها یک کاهش ۱۰ درصدی را نشان می دهد یک تحول ساختاری در نرخ مشارکت زنان نسبت به مردان در ساختار نیروی کار کشور طی دو دهه اخیر حاصل شده است. جدول شماره ۳ نرخ بیکاری کشور به تفکیک مردان و زنان از سال ۱۳۴۵ تا ۱۳۸۰ را نشان می دهد.

جدول شماره ۳: نرخ بیکاری کشور به تفکیک مردان و زنان طی دوره ۸۰-۴۵ به درصد

سال	۱۳۴۵	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۰	۱۳۷۵	۱۳۸۰
نرخ بیکاری کشور	۹/۲۶	۱۰/۱۷	۱۴/۱۹	۱۱/۱۳	۹/۰۸	۱۴/۵
نرخ بیکاری مردان	۹/۳۴	۹/۱۱	۱۲/۹۱	۹/۴۶	۸/۴۶	۱۳/۳۴
نرخ بیکاری زنان	۸/۷۱	۱۶/۳۶	۲۵/۴۸	۲۴/۴۲	۱۳/۳۵	۱۸/۸

منبع: سالنامه آماری سال ۱۳۸۱ کشور

روش تحقیق

تحقیق حاضر از نوع کاربردی و از لحاظ روش تحقیق توصیفی و از نوع پیمایشی است. زیرا هدف آن توصیف عینی، واقعی و منظم خصوصیات یک موقعیت یا موضوع است (نادری و سیف، ۱۳۷۵، ۶۹).

در این روش ما در پی آن نیستیم که به شیوه تحقیقات تجربی، به دست کاری عوامل و متغیرها پردازیم و یا برای وقوع رویدادها شرایطی را ایجاد کنیم بلکه می خواهیم به توصیف، یا تحلیل روابط بین متغیرها پردازیم.

ابزار اندازه گیری

در این تحقیق با توجه به شرایط جامعه آماری (شامل فارغ التحصیلان و دانشجویان زن) اطلاعات میدانی از روش پرسشنامه بعنوان مناسب ترین تکنیک جمع آوری داده ها انتخاب گردید.

از نظر جان بست (۱۳۶۹، ۲۲۰) پرسشنامه دارای مزایای بی همتایی است و هرگاه بی عیب و نقص تنظیم و اجرا شود بعنوان مناسب ترین و مفیدترین وسیله جمع آوری داده ها در یک طرح پژوهشی مفید واقع می شود.

پرسشنامه ای که در این تحقیق استفاده شده از دو بخش، شامل مشخصات فردی و تعدادی سئوالات تخصصی پیرامون متغیرهای مستقل ارائه شده است. و با استفاده از مقیاس درجه بندی لیکرت (Likert) در طیف پنج گزینه ای سنجیده شده است.

برای روایی پرسشنامه از روش محتوایی و با استفاده از اظهار نظر متخصصان و اساتید واحد استفاده شده است. به منظور پایایی پرسشنامه بین ۴۰ نفر بعنوان تست مقدماتی (Pre-test) توزیع گردید و نتایج حاصل از این تحقیق با استفاده از ضریب آلفای کرانباخ میزان همبستگی درونی سئوالات با نرم افزار (Spss) محاسبه و ضریب پایایی آن برابر $Ra = 0.86$ حاصل گردید.

حجم نمونه و روش نمونه گیری

نمونه گروه کوچکی از جامعه است که برای مشاهده و تجزیه و تحلیل انتخاب می شوند. چون مطالعه تمامی جامعه از نظر هزینه و صرف زمان بالا به صرفه نیست لذا از جامعه زیر مجموعه ای به

نقش و جایگاه تحصیل زنان (دانشجو و فارغ التحصیل) در اشتغال و توسعه..... ۱۶۳

عنوان نمونه انتخاب و مورد مطالعه قرار می گیرند. اگر نمونه معرف واقعی جامعه باشد می توان نتایج حاصل از نمونه را به کل جامعه تعمیم داد (حسن زاده، ۱۳۸۲، ص ۹۹).

کرجسی و مورگان [۷] (۱۹۷۰) جدولی را فراهم کرده اند که با استفاده از آن می توان حجم نمونه را از روی حجم جامعه برآورد و تعیین کرد. با توجه به خطای نمونه گیری ۵٪ و سطح اطمینان ۹۵٪ از طریق فرمول کوکران [۸]
$$N \geq \frac{Z_a^2 N_a P(1-p)}{d^2(N-1) + Z_a^2 P(1-p)}$$
 جدولی را پیشنهاد کرده اند

که با جاگذاری در فرمول فوق حجم نمونه به دست می آید، لذا با اطمینان خاطر از این جدول استفاده می گردد (حسن زاده، ۱۳۸۲، ۱۳۳).

جدول شماره ۴: توزیع فراوانی تعداد نمونه فارغ التحصیلان زن در سالهای مختلف

تعداد	سال فارغ التحصیلی	۶۷-۷۲	۷۳-۷۸	۷۹-۸۳	جمع
فراوانی (Fi)	۴۷۲	۹۲۵	۱۲۴۲	۲۶۳	۹
فراوانی نسبی (Fi)	۰/۱۷۹	۰/۳۵۱	۰/۴۷۰	۱	۳۰۰
تعداد نمونه برحسب جدول مورگان	۵۲	۱۰۵	۱۴۱		

جدول شماره ۵: توزیع فراوانی و تعداد نمونه دانشجویان زن در مقطع کارشناسی رشته های مختلف تحصیلی

تعداد	رشته	پرستاری	تربیت بدنی	حسابداری	بازرگانی	زبان و ادبیات فارسی معلمان	سایر رشته ها	جمع
فراوانی (Fi)	۲۲۸	۵۵	۴۰۱	۲۳۹	۲۱	۱۲۷	۱۰۷۱	
فراوانی نسبی (Fi)	۰/۲۲	۰/۰۵۱	۰/۳۷	۰/۲۲	۰/۰۲	۰/۱۲	۱	
تعداد نمونه برحسب جدول مورگان	۴۹	۱۱	۸۲	۴۸	۴	۲۶	۲۲۰	

روشهای تجزیه و تحلیل آماری داده ها

روشهای تجزیه و تحلیل آماری داده های این پژوهش در دو سطح توصیفی و استنباطی بوده است. برای توصیف متغیرها از آمار توصیفی و در سطح استنباطی از آزمون (Z) استفاده شده است.

تجزیه و تحلیل داده های تحقیق

به منظور نظرسنجی در این پژوهش از ۹ سؤال که در قالب فرضیه های پژوهش هستند در خصوص مشارکت زنان از زنان دانشجو و فارغ التحصیل بعمل آمده که نتایج آنها در هر دو گروه از جامعه آماری (زنان دانشجو و فارغ التحصیل) در جدول زیر آمده است:

سؤال ۱-۱: آیا تحصیل در دانشگاه باعث افزایش مشارکت زنان دانشجو در فعالیتهای تولیدی شده است؟

جدول شماره ۶: جدول توزیع فراوانی

تعداد	گزینه ها	کاملاً مخالفم	مخالفم	موافقم	کاملاً موافقم	نظری ندارم	جمع
فراوانی (F_i)	۵	۲۱	۱۰۹	۴۴	۲۸	۲۰۷	
فراوانی نسبی (f_i)	۰/۰۲	۰/۱۰	۰/۵۳	۰/۲۱	۰/۱۴	۱	
درصد فراوانی (P_i)	۲	۱۰	۵۳	۲۱	۱۴	۱۰۰	
	$\bar{p} = ۰/۷۴$	$\bar{q} = ۱ - \bar{p} = ۱ - ۰/۷۴ = ۰/۲۶$	$S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\bar{p} \cdot \bar{q}}{n}} = \sqrt{\frac{۰/۷۴ \times ۰/۲۶}{۲۰۷}} = ۰/۰۳$	$P[۰/۷۴ - (۱/۹۶ \times ۰/۰۳) \leq p \leq ۰/۷۴ + (۱/۹۶ \times ۰/۰۳)] = ۰/۹۵$	$P[۰/۷۴ - ۰/۰۶ \leq p \leq ۰/۷۴ + ۰/۰۶] = ۰/۹۵$	$P[۰/۶۸ \leq p \leq ۰/۸۰] = ۰/۹۵$	

نتیجه سؤال ۱-۱ از دانشجویان

الف- ۱۲ درصد دانشجویان به سؤال تخصصی فوق پاسخ منفی داده اند یعنی تحصیل در دانشگاه را در افزایش مشارکت زنان در فعالیتهای تولیدی موثر ندانسته اند.

ب- ۷۴ درصد دانشجویان زن به سؤال تخصصی فوق پاسخ مثبت داده اند یعنی تحصیل در دانشگاه را در افزایش مشارکت زنان در فعالیتهای تولیدی موثر دانسته اند.

ج- ۱۴ درصد دانشجویان زن در مورد سؤال تخصصی فوق اظهار نظر خاصی را ابراز ننموده اند.

د- از طریق استناد نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده با اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که: حداقل ۶۸ درصد و حداکثر ۸۰ درصد دانشجویان زن دانشگاه به سؤال تخصصی فوق پاسخ مثبت داده اند یعنی تحصیل در دانشگاه را عامل موثر در افزایش مشارکت زنان در فعالیتهای تولیدی دانسته اند.

نقش و جایگاه تحصیل زنان (دانشجو و فارغ التحصیل) در اشتغال و توسعه..... ۱۶۵

سؤال ۱-۲: آیا تحصیل در دانشگاه باعث افزایش مشارکت زنان فارغ التحصیل در فعالیتهای تولیدی شده است؟

جدول شماره ۷: جدول توزیع فراوانی

تعداد	گزینه ها	کاملاً مخالفم	مخالفم	موافقم	کاملاً موافقم	نظری ندارم	جمع
۴	فراوانی (F _i)	۳۴	۱۳۱	۶۲	۴۲	۲۷۳	
۰/۰۲	فراوانی نسبی (f _i)	۰/۱۲	۰/۴۸	۰/۲۳	۰/۱۵	۱	
۲	درصد فراوانی (P _i)	۱۲	۴۸	۲۳	۱۵	۱۰۰	

$$\bar{P} = 0/71$$

$$\bar{q} = 1 - 0/71 = 0/29$$

$$S_p = \sqrt{\frac{0/71 \times 0/29}{273}} = 0/02$$

$$P[0/71 - (0/02 \times 1/96) \leq p \leq 0/71 + (0/02 \times 1/96)] = 0/95$$

$$P[0/71 - 0/02 \leq p \leq 0/71 + 0/02] = 0/95$$

$$P[0/69 \leq p \leq 0/73] = 0/95$$

نتیجه سؤال ۱-۲ از فارغ التحصیلان

- الف- ۱۴ درصد زنان فارغ التحصیل دانشگاه به سؤال تخصصی فوق پاسخ منفی داده اند یعنی تحصیل زنان در دانشگاه را عامل موثر در افزایش فعالیتهای تولیدی زنان ندانسته اند.
- ب- ۷۱ درصد زنان فارغ التحصیل دانشگاه سؤال تخصصی فوق را تأیید نموده اند یعنی تحصیل زنان در دانشگاه را عامل موثر در افزایش مشارکت زنان در فعالیتهای تولیدی دانسته اند.
- ج- ۱۵ درصد زنان در مورد سؤال تخصصی فوق اظهار نظر خاصی را ابراز ننموده اند.
- د- با استناد به نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده ها با اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که حداقل ۶۵ درصد و حداکثر ۷۷ درصد فارغ التحصیلان دانشگاه سؤال تخصصی فوق را مورد تأکید قرار داده اند.
- یعنی تحصیل زنان در دانشگاه را عامل موثر در افزایش مشارکت زنان در فعالیتهای تولیدی دانسته اند.

سؤال ۱-۲: آیا تحصیل در دانشگاه باعث افزایش مشارکت زنان دانشجو در فعالیتهای تجاری شده است؟

جدول شماره ۸: جدول توزیع فراوانی

تعداد	گزینه ها	کاملاً مخالفم	مخالفم	موافقم	کاملاً موافقم	نظری ندارم	جمع
۷	فراوانی (F _i)	۲۶	۹۶	۵۵	۲۳	۲۰۷	
۰/۰۳	فراوانی نسبی (f _i)	۰/۱۳	۰/۴۶	۰/۲۷	۰/۱۱	۱	
۳	درصد فراوانی (P _i)	۱۳	۴۶	۲۷	۱۱	۱۰۰	

$$\bar{P} = 0,13 \quad \bar{q} = 1 - \bar{p} = 1 - 0,13 = 0,87 \quad Z_{\alpha/2} = Z_{0,025} = \pm 1,96$$

$$P\left[\bar{p} - z_{\alpha/2} \cdot s_{\bar{p}} \leq p \leq \bar{p} + z_{\alpha/2} \cdot s_{\bar{p}}\right] = 1 - \alpha \quad S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\bar{p}\bar{q}}{n}} = \sqrt{\frac{0,13 \times 0,87}{207}} = 0,025$$

$$P\left[0,13 - (1,96 \times 0,025) \leq p \leq 0,13 + (1,96 \times 0,025)\right] = 0,95$$

$$P\left[0,13 - 0,05 \leq p \leq 0,13 + 0,05\right] = 0,95 \Rightarrow P\left[0,08 \leq p \leq 0,18\right] = 0,95$$

نتیجه گیری سؤال ۱-۲ از دانشجویان

- الف- نتیجه حاصل محاسبه جدول توزیع فراوانی به شرح زیر می باشد.
- ۱۶- درصد پاسخ دهندگان تحصیل زنان در دانشگاه را در افزایش مشارکت آنها در فعالیتهای تجاری موثر نمی دانند.
- ۷۳- درصد پاسخ دهندگان تحصیل زنان در دانشگاه را در افزایش مشارکت آنها در فعالیتهای تجاری موثر می دانند.
- ۱۱- درصد از پاسخ دهندگان در مورد سؤال فوق اظهار نظر ننموده اند.
- ب- بطور کلی با اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که حداقل ۶۷ درصد و حداکثر ۷۹ درصد کل دانشجویان زن شاغل به تحصیل در دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی آباد این موضوع را تأیید نموده اند که تحصیل در دانشگاه باعث افزایش مشارکت زنان در فعالیتهای تجاری شده است.

نقش و جایگاه تحصیل زنان (دانشجو و فارغ التحصیل) در اشتغال و توسعه.....۱۶۷

سؤال ۲-۲: آیا تحصیل در دانشگاه باعث افزایش مشارکت زنان فارغ التحصیل در فعالیتهای تجاری شده است؟

جدول شماره ۹: جدول توزیع فراوانی

تعداد	گزینه ها	کاملاً مخالفم	مخالفم	موافقم	کاملاً موافقم	نظری ندارم	جمع
	فراوانی (F _i)	۸	۴۱	۱۲۰	۵۳	۵۳	۲۷۵
	فراوانی نسبی (f _i)	۰/۰۳	۰/۱۵	۰/۴۴	۰/۱۹	۰/۱۹	۱
	درصد فراوانی (P _i)	۳	۱۵	۴۴	۱۹	۱۹	۱۰۰

$$\bar{P} = \frac{173}{275} = 0.63 \quad \bar{q} = 1 - \bar{p} = 1 - 0.63 = 0.37$$

$$Z_{\alpha/2} = Z_{0.025} = \pm 1.96$$

$$S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\bar{p} \cdot \bar{q}}{n}} = \sqrt{\frac{0.63 \times 0.37}{275}} = 0.029$$

$$P[0.63 - (1.96 \times 0.029) \leq p \leq 0.63 + (1.96 \times 0.029)] = 0.95$$

$$P[0.63 - 0.06 \leq p \leq 0.63 + 0.06] = 0.95 \Rightarrow [0.57 \leq p \leq 0.69] = 0.95$$

نتیجه گیری سؤال ۲-۲ از فارغ التحصیلان

- الف- ۱۸ درصد از فارغ التحصیلان که به سؤال فوق پاسخ داده اند تحصیل در دانشگاه را در افزایش مشارکت زنان در امور تجاری موثر نمی دانند.
- ب- ۶۳ درصد از فارغ التحصیلان که به سؤال فوق پاسخ داده اند تحصیل در دانشگاه را در افزایش مشارکت زنان در امور تجاری موثر می دانند.
- ج- بااطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که حداقل ۵۷ درصد و حداکثر ۶۹ درصد کل فارغ التحصیلان دانشگاه آزاد اسلامی واحد علی آباد تحصیل در دانشگاه را در افزایش مشارکت زنان در امور تجاری موثر دانسته اند.

سؤال ۱-۳: آیا تحصیل در دانشگاه باعث ارتقاء پست سازمانی زنان دانشجو شده است؟

جدول شماره ۱۰: جدول توزیع فراوانی

تعداد	گزینه ها	کاملاً مخالفم	مخالفم	موافقم	کاملاً موافقم	نظری ندارم	جمع
۲	فراوانی (F _i)	۱۴	۱۰۷	۶۸	۱۵	۲۰۶	
۰/۰۱	فراوانی نسبی (f _i)	۰/۰۷	۰/۵۲	۰/۳۳	۰/۰۷	۱	
۱	درصد فراوانی (P _i)	۷	۵۲	۳۳	۷	۱۰۰	

$$\bar{P} = 0/85 \quad \bar{q} = 1 - \bar{p} = 1 - 0/85 = 0/15$$

$$Z_{\alpha/2} = Z_{0/025} = \mp 1/96$$

$$S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\bar{p} \cdot \bar{q}}{n}} = \sqrt{\frac{0/85 \times 0/15}{206}} = 0/025$$

$$P[0/85 - (1/96 \times 0/025) \leq p \leq 0/85 + (1/96 \times 0/025)] = 0/95$$

$$P[0/85 - 0/005 \leq p \leq 0/85 + 0/005] = 0/95$$

$$P[0/80 \leq p \leq 0/90] = 0/95$$

نتیجه گیری سؤال ۱-۳ از دانشجویان:

- الف- ۸ درصد دانشجویان زن به سؤال تخصصی فوق پاسخ منفی داده اند یعنی تحصیل در دانشگاه را در ارتقاء پست سازمانی زنان موثر ندانسته اند.
- ب- ۸۵ درصد دانشجویان زن به سؤال تخصصی فوق پاسخ مثبت داده اند یعنی تحصیل در دانشگاه را در ارتقاء پست سازمانی زنان موثر دانسته اند.
- ج- ۷ درصد دانشجویان زن در مورد سؤال تخصصی فوق اظهار نظر خاصی را ابراز ننموده اند.
- د- برطبق نتایج حاصل بااطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که حداقل ۸۰ درصد و حداکثر ۹۰ درصد دانشجویان سؤال تخصصی فوق را مورد تأیید قرار داده اند یعنی تحصیل در دانشگاه را در ارتقاء پست سازمانی زنان موثر دانسته اند.

نقش و جایگاه تحصیل زنان (دانشجو و فارغ التحصیل) در اشتغال و توسعه.....۱۶۹

سؤال ۲-۳: آیا تحصیل در دانشگاه باعث ارتقاء پست سازمانی زنان فارغ التحصیل شده است؟

جدول شماره ۱۱: جدول توزیع فراوانی

تعداد	گزینه ها	کاملاً مخالفم	مخالفم	موافقم	کاملاً موافقم	نظری ندارم	جمع
۲۷۷	فراوانی (F _i)	۴	۱۶	۱۴۳	۹۳	۲۱	۲۷۷
۱	فراوانی نسبی (f _i)	۰/۰۲	۰/۰۶	۰/۵۲	۰/۳۳	۰/۰۷	۱
۱۰۰	درصد فراوانی (P _i)	۲	۶	۵۲	۳۳	۷	۱۰۰

$$\bar{P} = 0/85 \quad \bar{q} = 1 - \bar{p} = 1 - 0/85 = 0/15 \quad S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\bar{p} \cdot \bar{q}}{n}} = \sqrt{\frac{0/85 \times 0/15}{277}} = 0/021$$

$$P[0/85 - (1/96 \times 0/021) \leq p \leq 0/85 + (1/96 \times 0/021)] = 0/95$$

$$P[0/85 - 0/02 \leq p \leq 0/85 + 0/02] = 0/95$$

$$P[0/80 \leq p \leq 0/89] = 0/95$$

نتیجه گیری سؤال ۲-۳ از فارغ التحصیلان

- الف- ۸ درصد زنان فارغ التحصیل به سؤال تخصصی فوق پاسخ مثبت نداده اند یعنی تحصیل در دانشگاه در ارتقاء پست سازمانی زنان موثر نبوده است.
- ب- ۸۵ درصد زنان فارغ التحصیل سؤال تخصصی فوق را مورد تأیید قرار داده اند یعنی تحصیل در دانشگاه را در ارتقاء پست سازمانی زنان موثر دانسته اند.
- ج- ۷ درصد زنان فارغ التحصیل در مورد سؤال تخصصی فوق اظهار نظر خاصی را ابراز ننموده اند.
- د- با استناد به نتایج حاصل بااطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که حداقل ۸۱ درصد و حداکثر ۸۹ درصد فارغ التحصیلان زن سؤال تخصصی فوق را مورد تأیید قرار داده اند یعنی تحصیل در دانشگاه را در ارتقاء پست سازمانی زنان موثر دانسته اند.

۱۷۰.....پژوهش نامه علوم اجتماعی، سال اول، شماره چهارم، زمستان ۱۳۸۶

سؤال ۱-۴: آیا تحصیل در دانشگاه باعث افزایش تعداد زنان دانشجو متخصص در منطقه شده است؟

جدول شماره ۱۲: جدول توزیع فراوانی

تعداد	گزینه ها	کاملاً مخالفم	مخالفم	موافقم	کاملاً موافقم	نظری ندارم	جمع
فراوانی (F _i)	۱	۱۱	۸۵	۱۰۰	۱۰	۲۰۷	
فراوانی نسبی (f _i)	۰/۰۱	۰/۰۵	۰/۴۱	۰/۴۸	۰/۰۵	۱	
درصد فراوانی (P _i)	۱	۵	۴۱	۴۸	۵	۱۰۰	

$$\bar{p} = 0/89 \quad \bar{q} = 1 - \bar{p} = 1 - 0/89 = 0/11 \quad S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\bar{p} \cdot \bar{q}}{n}} = \sqrt{\frac{0/89 \times 0/11}{207}} = 0/022$$

$$P[0/85 - (0/022 \times 1/96) \leq p \leq 0/89 + (0/022 \times 1/96)] = 0/95$$

$$P[0/89 - (0/04) \leq p \leq 0/89 + (0/04)] = 0/95$$

$$P[0/85 \leq p \leq 0/93] = 0/95$$

نتیجه گیری سؤال ۱-۴ از دانشجویان

الف- ۶ درصد دانشجویان زن در مورد سؤال تخصصی پاسخ منفی داشته اند یعنی تحصیل در دانشگاه باعث افزایش تعداد زنان متخصص در منطقه نشده است.

ب- ۸۹ درصد به سؤال تخصصی فوق پاسخ مثبت داده اند یعنی تحصیل در دانشگاه در افزایش تعداد زنان متخصص در منطقه را موثر دانسته اند.

ج- ۵ درصد دانشجویان زن پاسخ خاصی را در مورد سؤال تخصصی فوق ابراز ننموده اند.

د- تجزیه و تحلیل داده ها و نتایج آماری نشان می دهد که بااطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که حداقل ۸۵ درصد و حداکثر ۹۳ درصد زنان در مورد سؤال تخصصی نظر مثبت داشته اند یعنی تحصیل زنان در دانشگاه را باعث افزایش تعداد زنان متخصص در منطقه می دانند.

سؤال ۲-۴: آیا تحصیل در دانشگاه باعث افزایش تعداد زنان فارغ التحصیل متخصص در

منطقه شده است؟

نقش و جایگاه تحصیل زنان (دانشجو و فارغ التحصیل) در اشتغال و توسعه..... ۱۷۱

جدول شماره ۱۳: جدول توزیع فراوانی

تعداد	گزینه ها	کاملاً مخالفم	مخالفم	موافقم	کاملاً موافقم	نظری ندارم	جمع
فراوانی (F _i)	۵	۱۹	۱۳۹	۱۰۰	۱۴	۲۷۷	
فراوانی نسبی (f _i)	۰/۰۲	۰/۰۷	۰/۵۰	۰/۳۶	۰/۰۵	۱	
درصد فراوانی (P _i)	۲	۷	۵۰	۳۶	۵	۱۰۰	

$$\bar{P} = 0/86 \quad \bar{q} = 1 - 0/86 = 0/14 \quad S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{0/86 \times 0/14}{277}} = 0/021$$

$$P[0/86 - (0/021 \times 1/96) \leq p \leq 0/86 + (0/021 \times 1/96)] = 0/95$$

$$P[0/86 - 0/04 \leq p \leq 0/86 + 0/04] = 0/95 \Rightarrow p[0/82 \leq p \leq 0/90] = 0/95$$

نتیجه گیری سؤال ۲-۴ از فارغ التحصیلان

- الف- ۹ درصد فارغ التحصیلان زن به سؤال تخصصی فوق پاسخ منفی داده اند یعنی تحصیل زنان در دانشگاه را در افزایش زنان متخصص منطقه موثر نمی دانند.
- ب- ۸۶ درصد فارغ التحصیلان زن سؤال تخصصی فوق را تأیید نموده اند یعنی تحصیل زنان در دانشگاه را در افزایش زنان متخصص منطقه موثر می دانند.
- ج- ۵ درصد فارغ التحصیلان زن در مورد سؤال تخصصی فوق نظر خاصی ابراز نموده اند.
- د- تجزیه و تحلیل داده ها و نتایج آماری نشان می دهد که بااطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که حداقل ۸۲ درصد و حداکثر ۹۰ درصد زنان فارغ التحصیل سؤال فوق را تأیید کرده اند یعنی تحصیل زنان در دانشگاه موجب افزایش نیروی متخصص زن در منطقه شده است.

سؤال ۱-۵: آیا تحصیل در دانشگاه در افزایش سطح اشتغال زنان دانشجو موثر بوده است؟

جدول شماره ۱۴: جدول توزیع فراوانی

تعداد	گزینه ها	کاملاً مخالفم	مخالفم	موافقم	کاملاً موافقم	نظری ندارم	جمع
فراوانی (F _i)	۲	۲۴	۱۰۱	۷۱	۱۰	۲۰۸	
فراوانی نسبی (f _i)	۰/۰۱	۰/۱۲	۰/۴۸	۰/۳۴	۰/۰۵	۱	
درصد فراوانی (P _i)	۱	۱۲	۴۸	۳۴	۵	۱۰۰	

$$\bar{p} = 0.82 \quad \bar{q} = 1 - \bar{p} = 1 - 0.82 = 0.18 \quad S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\bar{p} \cdot \bar{q}}{n}} = \sqrt{\frac{0.82 \times 0.18}{208}} = 0.027$$

$$P[0.82 - (1.96 \times 0.027) \leq p \leq 0.82 + (1.96 \times 0.027)] = 0.95$$

$$P[0.82 - 0.05 \leq p \leq 0.82 + 0.05] = 0.95$$

$$P[0.77 \leq p \leq 0.87] = 0.95$$

نتیجه گیری سؤال ۱-۵ از دانشجویان

- الف- ۱۳ درصد فارغ التحصیلان زن به سؤال تخصصی فوق پاسخ منفی داده اند یعنی تحصیل در دانشگاه را در افزایش سطح اشتغال زنان موثر ندانسته اند.
- ب- ۸۲ درصد فارغ التحصیلان به سؤال تخصصی فوق پاسخ مثبت داده اند یعنی تحصیل زنان در دانشگاه را در افزایش سطح اشتغال زنان موثر دانسته اند.
- ج- ۵ درصد فارغ التحصیلان زن در مورد سؤال تخصصی فوق اظهار نظر خاصی را ابراز نداشته اند.
- د- از تجزیه و تحلیل داده ها با استنباط از نتایج آماری با اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که حداقل ۷۷ درصد و حداکثر ۸۷ درصد فارغ التحصیلان زن تأیید نموده اند که: تحصیل زنان در دانشگاه را در افزایش سطح اشتغال زنان موثر دانسته اند.

نقش و جایگاه تحصیل زنان (دانشجو و فارغ التحصیل) در اشتغال و توسعه..... ۱۷۳

سؤال ۲-۵: آیا تحصیل در دانشگاه در افزایش سطح اشتغال زنان فارغ التحصیل موثر بوده است؟

جدول شماره ۱۵: جدول توزیع فراوانی

تعداد	گزینه ها	کاملاً مخالفم	مخالفم	موافقم	کاملاً موافقم	نظری ندارم	جمع
فراوانی (F _i)	۶	۳۱	۱۴۸	۷۶	۱۶	۲۷۷	
فراوانی نسبی (f _i)	۰/۰۲	۰/۱۱	۰/۵۴	۰/۲۷	۰/۰۶	۱	
درصد فراوانی (P _i)	۲	۱۱	۵۴	۲۷	۶	۱۰۰	

$$\bar{P} = 0/81 \quad \bar{q} = 1 - \bar{p} = 1 - 0/81 = 0/19 \quad S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\bar{p} \cdot \bar{q}}{n}} = \sqrt{\frac{0/81 \times 0/19}{277}} = 0/024$$

$$P[0/81 - (0/024 \times 1/96) \leq p \leq 0/81 + (0/024 \times 1/96)] = 0/95$$

$$P[0/81 - 0/005 \leq p \leq 0/81 + 0/005] = 0/95$$

$$P[0/86 \leq p \leq 0/86] = 0/95$$

نتیجه گیری سؤال ۲-۵ از فارغ التحصیلان

الف- ۱۳ درصد فارغ التحصیلان زن در مورد سؤال تخصصی فوق نظر منفی داده اند یعنی تحصیل زنان در دانشگاه را در افزایش سطح اشتغال زنان موثر ندانسته اند.

ب- ۸۱ درصد فارغ التحصیلان به سؤال تخصصی فوق پاسخ مثبت داده اند یعنی تحصیل زنان در دانشگاه را در افزایش اشتغال آنها موثر دانسته اند.

ج- ۶ درصد فارغ التحصیلان زن در مورد سؤال تخصصی فوق اظهار نظر خاصی را ابراز نداشته اند.

د- از تجزیه و تحلیل داده ها با استنباط از نتایج آماری با اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که حداقل ۷۶ درصد و حداکثر ۸۶ درصد زنان تأیید نموده اند که تحصیل زنان در دانشگاه در افزایش سطح اشتغال آنها موثر است.

سؤال ۱-۶: آیا تحصیل در دانشگاه باعث افزایش میزان حقوق و مزایای زنان دانشجو شاغل در سازمان شده است؟

جدول شماره ۱۶: جدول توزیع فراوانی

تعداد	گزینه ها	کاملاً مخالفم	مخالفم	موافقم	کاملاً موافقم	نظری ندارم	جمع
(F _i)	۶	۲۹	۹۰	۶۵	۱۶	۲۰۶	
(f _i)	۰/۰۳	۰/۱۴	۰/۴۳	۰/۳۲	۰/۰۸	۱	
(P _i)	۳	۱۴	۴۳	۳۲	۸	۱۰۰	

$$\bar{P} = 0.175 \quad \bar{q} = 0.225 \quad S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\bar{p} \cdot \bar{q}}{n}} = \sqrt{\frac{0.175 \times 0.225}{206}} = 0.03 \quad Z_{\alpha/2} = Z_{0.025} = \mp 1.96$$

$$P[0.175 - (1.96 \times 0.03) \leq p \leq 0.175 + (1.96 \times 0.03)] = 0.95$$

$$P[0.175 - 0.06 \leq p \leq 0.175 + 0.06] = 0.95$$

$$P[0.115 \leq p \leq 0.235] = 0.95$$

نتیجه گیری سؤال ۱-۶ از دانشجویان

الف- ۱۷ درصد دانشجویان سؤال فوق را مورد تأیید قرار نداده اند به عبارت دیگر می توان گفت که آنها «تحصیل در دانشگاه را در افزایش میزان حقوق و دستمزد و مزایای زنان شاغل در سازمان موثر ندانسته اند.

ب- ۷۵ درصد زنان دانشجو، تحصیل در دانشگاه را در افزایش حقوق و مزایای زنان شاغل در سازمان ها موثر دانسته اند.

ج- ۸ درصد زنان دانشجو در مورد سؤال تخصصی فوق اظهار نظر خاصی را ابراز ننموده اند.

د- با استنباط از نتایج تجزیه و تحلیل داده های سؤال تخصصی فوق می توان گفت که: در سطح اطمینان ۹۵ درصد، حداقل ۶۹ درصد و حداکثر ۸۱ درصد زنان دانشجو تحصیل در دانشگاه را در افزایش میزان حقوق و مزایای زنان شاغل در سازمانها، موثر دانسته اند.

سؤال ۲-۶: آیا تحصیل در دانشگاه باعث افزایش میزان حقوق و مزایای زنان فارغ التحصیل شاغل در سازمان شده است؟

نقش و جایگاه تحصیل زنان (دانشجو و فارغ التحصیل) در اشتغال و توسعه..... ۱۷۵

جدول شماره ۱۷: جدول توزیع فراوانی

تعداد	گزینه ها	کاملاً مخالفم	مخالفم	موافقم	کاملاً موافقم	نظری ندارم	جمع
۲۷۶	فراوانی (F _i)	۱۴	۳۶	۱۲۸	۸۱	۱۷	۲۷۶
۱	فراوانی نسبی (f _i)	۰/۰۵	۰/۱۳	۰/۴۶	۰/۲۹	۰/۰۶	۱
۱۰۰	درصد فراوانی (P _i)	۵	۱۳	۴۶	۲۹	۶	۱۰۰

$$\bar{p} = 0.75 \quad \bar{q} = 0.25 \quad S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\bar{p}\bar{q}}{n}} = \sqrt{\frac{0.75 \times 0.25}{276}} = 0.026 \quad Z_{\alpha/2} = Z_{0.025} = 1.96$$

$$P[0.75 - (1.96 \times 0.026) \leq p \leq 0.75 + (1.96 \times 0.026)] = 0.95$$

$$P[0.75 - 0.05 \leq p \leq 0.75 + 0.05] = 0.95$$

$$P[0.70 \leq p \leq 0.80] = 0.95$$

نتیجه گیری سؤال ۲- ۶ از فارغ التحصیلان

الف- ۱۸ درصد زنان فارغ التحصیل ه سؤال تخصصی فوق را مورد تأیید قرار نداده اند به عبارت دیگر می توان گفت که آنها تحصیل در دانشگاه را در افزایش حقوق و مزایای زنان موثر نمی دانند.

ب- ۷۵ درصد زنان فارغ التحصیل، تحصیل در دانشگاه را در افزایش حقوق و مزایای زنان شاغل در سازمان موثر می دانند.

ج- ۶ درصد زنان فارغ التحصیل، در مورد سؤال فوق اظهار نظر خاصی را ابراز نداشته اند.

د- با استنباط از نتایج تجزیه و تحلیل داده ها سؤال تخصصی فوق با اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که: حداقل ۷۰ درصد و حداکثر ۸۰ درصد زنان فارغ التحصیل، تحصیل در دانشگاه را در افزایش حقوق و مزایای زنان شاغل در سازمان موثر دانسته اند.

سؤال ۱-۷: آیا تحصیل در دانشگاه باعث افزایش فعالیتهای اجتماعی زنان دانشجو در منطقه شده است؟

جدول شماره ۱۸: جدول توزیع فراوانی

گزینه ها تعداد	کاملاً مخالفم	مخالفم	موافقم	کاملاً موافقم	نظری ندارم	جمع
فراوانی (F _i)	۱	۸	۱۰۸	۷۸	۱۱	۲۰۶
فراوانی نسبی (f _i)	۰/۰۱	۰/۰۴	۰/۵۲	۰/۳۸	۰/۰۵	۱
درصد فراوانی (P _i)	۱	۴	۵۲	۳۸	۵	۱۰۰

$$\bar{P} = 0.90 \quad \bar{q} = 0.10 \quad S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\bar{p}\bar{q}}{n}} = \sqrt{\frac{0.90 \times 0.10}{206}} = 0.021 \quad Z_{\alpha/2} = Z_{0.025} = 1.96$$

$$P[0.90 - (1.96 \times 0.021) \leq p \leq 0.90 + (1.96 \times 0.021)] = 0.95$$

$$P[0.86 \leq p \leq 0.94] = 0.95$$

نتیجه گیری سؤال ۱-۷ از دانشجویان

- الف- ۵ درصد دانشجویانی که به سؤال فوق پاسخ داده اند تحصیل زنان در دانشگاه را در افزایش فعالیت های اجتماعی آنها در منطقه موثر ندانسته اند.
- ب- ۹۰ درصد دانشجویان سؤال فوق را تأیید نموده اند یعنی تحصیل زنان در دانشگاه را در افزایش فعالیت های اجتماعی آنها موثر دانسته اند.
- ج- ۵ درصد دانشجویان نیز در مورد سؤال فوق اظهار نظر خاصی نداشته اند.
- د- تجزیه و تحلیل داده ها و استنباط از نتایج تجزیه و تحلیل نشان می دهد که: با اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که حداقل ۸۶ و حداکثر ۹۴ درصد کل دانشجویان (زنان دانشجو) معتقد به این امر هستند که تحصیل آنها در دانشگاه باعث افزایش فعالیت اجتماعی زنان شده است.

نقش و جایگاه تحصیل زنان (دانشجو و فارغ التحصیل) در اشتغال و توسعه..... ۱۷۷

سؤال ۲-۷: آیا تحصیل در دانشگاه باعث افزایش فعالیتهای اجتماعی زنان فارغ التحصیل در منطقه شده است؟

جدول شماره ۱۹: جدول توزیع فراوانی

جمع	نظری ندارم	کاملاً موافقم	موافقم	مخالفم	کاملاً مخالفم	گزینه ها تعداد
۲۷۴	۱۸	۸۲	۱۵۲	۱۶	۶	فراوانی (F _i)
۱	۰/۰۷	۰/۳۰	۰/۵۵	۰/۰۶	۰/۰۲	فراوانی نسبی (f _i)
۱۰۰	۷	۳۰	۵۵	۶	۲	درصد فراوانی (P _i)

$$\bar{p} = 0/85 \quad \bar{q} = 0/15 \quad S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\bar{p} \cdot \bar{q}}{n}} = \sqrt{\frac{0/85 \times 0/15}{274}} = Z_{\alpha/2} = 1/96 = Z_{0/025}$$

$$P[0/85 - (1/96 \times 0/22) \leq p \leq 0/85 + (1/96 \times 0/22)] = 0/95$$

$$P[0/85 - 0/04 \leq p \leq 0/85 + 0/04] = 0/95$$

$$P[0/81 \leq p \leq 0/89] = 0/95$$

نتیجه گیری سؤال ۲-۷ از فارغ التحصیلان

الف- ۸ درصد فارغ التحصیلان زن، تحصیل زنان در دانشگاه را در افزایش فعالیتهای اجتماعی آنها موثر ندانسته اند.

ب- ۸۵ درصد زنان فارغ التحصیل، تحصیل در دانشگاه را در افزایش فعالیتهای اجتماعی زنان موثر دانسته اند.

ج- ۷ درصد زنان فارغ التحصیل، در مورد سؤال فوق اظهار نظر خاصی را نداشته اند.

د- تجزیه و تحلیل کلی داده ها و استنباط از نتایج نشان می دهد که حداقل ۸۱ درصد و حداکثر ۸۹ درصد زنان فارغ التحصیل، تحصیل در دانشگاه را در افزایش فعالیتهای زنان موثر دانسته اند.

سؤال ۱-۸: آیا تحصیل در دانشگاه باعث شده است که زنان دانشجو در مشاغل تخصصی توانمند شوند؟

جدول شماره ۲۰: جدول توزیع فراوانی

تعداد	گزینه ها	کاملاً مخالفم	مخالفم	موافقم	کاملاً موافقم	نظری ندارم	جمع
فرآوانی (F _i)	۴	۱۰	۱۰۰	۵۷	۳۴	۲۰۵	
فرآوانی نسبی (f _i)	۰/۰۲	۰/۰۵	۰/۴۹	۰/۲۸	۰/۱۶	۱	
درصد فرآوانی (P _i)	۲	۵	۴۹	۲۸	۱۶	۱۰۰	

$$\bar{P} = 0,17 \quad \bar{q} = 0,23 \quad S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\bar{p} \cdot \bar{q}}{n}} = \sqrt{\frac{0,17 \times 0,23}{205}} = \sqrt{\frac{0,1771}{205}} = 0,03$$

$$P[0,17 - (0,03 \times 1/96) \leq p \leq 0,17 + (0,03 \times 1/96)] = 0,95$$

$$P[0,17 - 0,06 \leq p \leq 0,17 + 0,06] = 0,95$$

$$P[0,11 \leq p \leq 0,23] = 0,95$$

نتیجه گیری سؤال ۱-۸ از دانشجویان

الف- ۷ درصد زنان دانشجو به سؤال تخصصی فوق پاسخ منفی داده اند یعنی تحصیل زنان در دانشگاه باعث افزایش توانمندی آنها در مشاغل تخصصی نشده است.

ب- ۷۷ درصد زنان دانشجو به سؤال تخصصی فوق پاسخ مثبت داده اند.

ج- ۱۶ درصد زنان دانشجو در مورد سؤال تخصصی فوق اظهار نظر خاصی را ابراز ننموده اند.

د- تجزیه و تحلیل داده ها نشان می دهد با احتمال ۹۵ درصد می توان گفت که حداقل ۷۱ درصد پاسخ مثبت داده اند بعبارت دیگر تحصیل در دانشگاه باعث شده که زنان در مشاغل تخصصی توانمند شوند.

نقش و جایگاه تحصیل زنان (دانشجو و فارغ التحصیل) در اشتغال و توسعه..... ۱۷۹

سؤال ۲-۸: آیا تحصیل در دانشگاه باعث شده است که زنان فارغ التحصیل در مشاغل تخصصی توانمند شوند؟

جدول شماره ۲۱: جدول توزیع فراوانی

جمع	نظری ندارم	کاملاً موافقم	موافقم	مخالفم	کاملاً مخالفم	گزینه ها تعداد
۲۸۳	۲۶	۸۰	۱۳۸	۳۲	۷	فراوانی (F _i)
۱	۰/۰۹	۰/۲۸	۰/۴۹	۰/۱۱	۰/۰۳	فراوانی نسبی (f _i)
۱۰۰	۹	۲۸	۴۹	۱۱	۳	درصد فراوانی (P _i)

$$\bar{P} = 0,11 \quad \bar{q} = 1 - \bar{p} = 0,89 \quad S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\bar{p} \cdot \bar{q}}{n}} = \sqrt{\frac{0,11 \times 0,89}{283}} = 0,025$$

$$P[0,11 - (0,025 \times 1/96) \leq p \leq 0,11 + (0,025 \times 1/96)] = 0,95$$

$$P[0,11 - 0,05 \leq p \leq 0,11 + 0,05] = 0,95$$

$$P[0,12 \leq p \leq 0,12] = 0,95$$

نتیجه گیری سؤال ۲-۸ از فارغ التحصیلان

- الف- ۱۴ درصد فارغ التحصیلان زن در مورد سؤال تخصصی فوق پاسخ منفی داده اند یعنی تحصیل در دانشگاه در توانمند شدن زنان در مشاغل تخصصی توانمند نکرده است..
- ب- ۷۷ درصد فارغ التحصیلان به سؤال تخصصی فوق پاسخ مثبت داده اند.
- ج- ۹ درصد فارغ التحصیلان نیز در مورد سؤال تخصصی فوق اظهار نظر خاصی را ابراز ننموده اند.
- د- تجزیه و تحلیل داده های سؤال تخصصی فوق نشان می دهد که: حداقل ۷۲ درصد و حداکثر ۸۲ درصد تمامی فارغ التحصیلان به سؤال تخصصی فوق پاسخ مثبت داده اند یعنی تحصیل در دانشگاه را عامل موثر در توانمند شدن زنان در مشاغل تخصصی خودشان دانسته اند.

سؤال ۱-۹: آیا تحصیل در دانشگاه باعث شده است که زنان دانشجو در شغل خود به سطح بهره وری مورد قبول سازمان خود نائل گردند؟

جدول شماره ۲۲: جدول توزیع فراوانی

جمع	نظری ندارم	کاملاً موافقم	موافقم	مخالفم	کاملاً مخالفم	گزینه ها تعداد
۲۰۶	۳۶	۳۶	۱۰۹	۲۲	۳	فراوانی (F _i)
۱	۰/۱۷	۰/۱۷	۰/۵۳	۰/۱۱	۰/۰۲	فراوانی نسبی (f _i)
۱۰۰	۱۷	۱۷	۵۳	۱۱	۲	درصد فراوانی (P _i)

$$\bar{P} = 0.17 \quad \bar{q} = 0.83 \quad S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\bar{p} \cdot \bar{q}}{n}} = \sqrt{\frac{0.17 \times 0.83}{206}} = 0.03$$

$$P[0.17 - (1/96 \times 0.03) \leq p \leq 0.17 + (1/96 \times 0.03)] = 0.95$$

$$P[0.17 - 0.06 \leq p \leq 0.17 + 0.06] = 0.95$$

$$P[0.11 \leq p \leq 0.23] = 0.95$$

نتیجه گیری سؤال ۱-۹ از دانشجویان

- الف- ۱۳ درصد دانشجویان زن به سؤال تخصصی فوق پاسخ منفی داده اند یعنی تحصیل در دانشگاه باعث افزایش بهره وری زنان تحصیل کرده نشده است.
- ب- ۷۰ درصد زنان دانشجو به سؤال تخصصی فوق پاسخ مثبت داده اند.
- ج- ۱۷ درصد زنان دانشجو در مورد سؤال تخصصی فوق اظهار نظر خاصی را ابراز ننموده اند.
- د- تجزیه و تحلیل داده های آماری سؤال تخصصی فوق نشان می دهد که با اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که حداقل ۶۴ درصد و حداکثر ۷۶ درصد کل دانشجویان زن دانشگاه به سؤال فوق پاسخ مثبت داده اند.

نقش و جایگاه تحصیل زنان (دانشجو و فارغ التحصیل) در اشتغال و توسعه..... (۱۸۱)

سؤال ۲-۹: آیا تحصیل در دانشگاه باعث شده است که زنان فارغ التحصیل در شغل خود به سطح بهره وری مورد قبول سازمان خود نائل گردند؟

جدول شماره ۲۳: جدول توزیع فراوانی

تعداد	گزینه ها	کاملاً مخالفم	مخالفم	موافقم	کاملاً موافقم	نظری ندارم	جمع
۷	فراوانی (F _i)	۳۱	۱۵۲	۴۸	۳۷	۲۷۵	
۰/۰۳	فراوانی نسبی (f _i)	۰/۱۱	۰/۵۵	۰/۱۸	۰/۱۳	۱	
۳	درصد فراوانی (P _i)	۱۱	۵۵	۱۸	۱۳	۱۰۰	

$$\bar{P} = 0.13 \quad \bar{q} = 1 - 0.13 = 0.87 \quad S_{\bar{p}} = \sqrt{\frac{\bar{p} \cdot \bar{q}}{n}} = \sqrt{\frac{0.13 \times 0.87}{275}} = 0.027$$

$$P[0.13 - (0.027 \times 1.96) \leq p \leq 0.13 + (0.027 \times 1.96)] = 0.95$$

$$P[0.13 - 0.05 \leq p \leq 0.13 + 0.05] = 0.95$$

$$P[0.08 \leq p \leq 0.18] = 0.95$$

نتیجه گیری سؤال ۲-۹ از فارغ التحصیلان

الف- ۱۴ درصد فارغ التحصیلان زن به سؤال تخصصی فوق پاسخ منفی داده اند یعنی تحصیل در دانشگاه را در افزایش بهره وری زنان موثر ندانسته اند.

ب- ۷۳ درصد فارغ التحصیلان زن به سؤال تخصصی فوق پاسخ مثبت داده اند.

ج- ۱۳ درصد فارغ التحصیلان نسبت به سؤال تخصصی فوق اظهار نظر خاصی را ابراز نکرده اند.

د- تجزیه و تحلیل داده های آماری نشان می دهد که حداقل ۶۸ درصد و حداکثر ۷۸ درصد

کل فارغ التحصیلان زن به سؤال تخصصی فوق پاسخ داده اند.

بحث و نتیجه گیری

اشتغال زنان در مشاغل فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و اداری از جمله شرایط و لوازم تحقق عدالت اجتماعی و تعالی جامعه است و باید به آن توجه شود. رشد روزافزون عرضه نیروی کار طی سالهای اخیر، یکی از ویژگیهای بارز کار کشور بوده است، و بروز این مسئله به رشد قابل توجه نرخ بیکاری، بویژه در میان جوانان، زنان و افراد تحصیل کرده منجر شده است، افزایش سطح

تسهیلات زنان و ورود آنان به بازار کار نیز عامل موثر دیگری است که به عنوان مقوله تاثیر گذار در افزایش عرصه نیروی کار مطرح شده است.

بطور کلی نقش و جایگاه تحصیل زنان در توسعه و تامین نیروی انسانی متخصص و مورد نیاز جامعه و آماده شدن آنها برای اشتغال از اهمیت بالایی برخوردار است. بنابراین علاوه بر نیاز مبرم کشور به نیروی متخصص، دانشگاهها از جمله پرارزش ترین منابعی هستند که برای پیشرفت و توسعه نیروی انسانی تحصیل کرده مانند زنان را در اختیار جامعه قرار می دهند و نقش های متفاوتی را بر عهده می گیرند.

نیروی انسانی یک عامل استراتژیک در توسعه پایدار محسوب می شود. همزمان با ایجاد بسترهای اقتصادی و گسترش دامنه فعالیت مولد همواره نیاز به نیروی متخصص و آموزش دیده لازم است.

توسعه پایدار متکی بر عوامل درون زا از ابعاد علمی، فنی، تخصصی و از بعد فرهنگ سازی و وابستگی بسیار زیادی به سطح آموزش و تسهیلات و افزایش توان تخصصی نیروی انسانی بالاخص زنان را دارد. در نتیجه اینکه توسعه پایدار در سایه نیروی انسانی آگاه و متعهد در بستر یک جامعه قابل تحقق است.

افزایش مشارکت زنان و دختران در آموزش عالی واقعیتی است که دارای علل و ابعاد چندگانه بوده و از پیامدهای اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی چندگانه برخوردار است. بررسی تاثیرات آموزش عالی در سطوح مختلف فردی، خانوادگی و اجتماعی زنان نشان از بهبود جایگاه زنان در زندگی فردی و اجتماعی دارد. افزایش زنان تحصیل کرده در هر جامعه، یکی از شاخص های توسعه محسوب می شود و حضور آنان در دانشگاه ها و مراکز مختلف آموزشی به اینان فرصت می دهد بخشی از مهارت های زندگی و از همه مهم تر تجربه حضور در عرصه های علمی را فرا گیرند. زنان تحصیل کرده مزیت دیگری نیز در جوامع در حال رشد دارند و آن نقش موثری است که می تواند در کنترل پیامدهای بی ثبات کننده ناشی از توسعه و به ویژه در کنترل پیامدهای مرسوم به شرکت فرهنگی توسعه ایفا کنند. آموزش زنان به طور کلی و افزایش مشارکت زنان در آموزش عالی به طور ویژه، در حوزه خانوادگی و خصوصی افراد پیامدهای متعددی دارد. از سوی دیگر این افزایش مشارکت موجب افزایش سهم زنان در نیروی کار فعال جامعه و اشتغال

اینان شده و می تواند شانس بیشتری برای توسعه شغلی و نیل به مشاغل با مراتب بالا برای آنان فراهم آورد.

از آنجا که توسعه فرهنگی یکی از مولفه های اساسی در توسعه همه جانبه محسوب می شود لذا نقش دانشگاه آزاد اسلامی در این خصوص از اهمیت بسزائی برخوردار است. از سوی دیگر شناخت ساختار اجتماعی و اقشار مختلف اجتماعی که وارد دانشگاه می شوند و نقشی که دانشگاه بر روی زنان دانشجو و فارغ التحصیل می گذارد از پیش شرطهای اساسی در توسعه محسوب می گردد. در تجزیه و تحلیل آماری که صورت گرفت، ۹ فرضیه از فرضیه های تحقیق که در قالب سئوالات آمده است تائید گردید. این نتیجه با تحقیقات قبلی مطابقت دارد. یعنی دانشگاه آزاد اسلامی توانسته است نقش خود را در امور ایفا نماید و طبق تحقیقی که سید محمد میرمحمدی (۱۳۷۸، ۲۴۷) انجام داده بود به این نتیجه رسید که دانشگاه آزاد اسلامی در امر ترویج علم و فرهنگ در جامعه که یکی از عوامل اصلی در توسعه است موفق ارزیابی شده است و رابطه مثبت داشته است.

همچنین در تحقیقی دیگر که توسط کرباسی (۱۳۷۷، ص ۱۳۲) انجام شده است به این نتیجه رسید که دانشگاه آزاد اسلامی علاوه بر نقشی که در تامین نیروی انسانی متخصص جهت رشد و توسعه اقتصادی کشور ایفا نموده است با تاسیس این دانشگاه در اقصی نقاط کشور به پیوندهای عمیق اجتماعی و فرهنگی جامعه اسلامی نقش مهمی داشته است.

طبق تحقیقی که خسرو موحد (۱۳۷۸، ص ۱۱۵) انجام داده است به این نتیجه رسیده است که دانشگاه آزاد اسلامی نقش های زیر را داشته است:

- ۱- تامین نیروی انسانی متخصص جهت اهداف توسعه کشور داشته است.
- ۲- ارتقاء سطح اجتماعی، فرهنگی و علمی کشور.
- ۳- بالا بردن ظرفیت آموزش عالی کشور.
- ۴- بالا بردن امکان دسترسی به دانشگاه در مناطق محروم کشور.
- ۵- بهبود کیفیت و ارتقاء بهره وری جامعه.
- ۶- بالا بردن توان تخصصی نیروی انسانی در کشور

همچنین در تحقیقی که توسط کریمی و روحانی (۱۳۷۸، ص ۱۶۹) انجام شده است به این نتیجه رسیدند که عملکرد دانشگاه آزاد اسلامی به عنوان یک مرکز آموزش عالی در جهت رشد و توسعه دستاوردهای فرهنگی، اجتماعی، علمی و فنی و نیروهای متخصص جامعه نقش بسزایی داشته است. بنابراین دانشگاه آزاد اسلامی را می توان در رده بزرگترین مراکز تولید دستاوردهای فرهنگی و اجتماعی، اشتغال و توسعه محسوب کرد.

پی نوشت ها:

1-DESCRIPTIVE RESEARCH
2-SURVEY
3-KERJICIE AND MORGAN
4-RELIABILITY

5-PRE- TEST
6-VALIDITY
7-KRIJICIE AND MORGAN
8-COCHRAN

فهرست منابع و مآخذ

- اکرامی، محمود (۱۳۸۲). «الگوی رهبری آموزشی در دانشگاه های دولتی ایران». فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی. شماره ۲۹ سال ۱۳۸۲.
- امین زاده، فرخ (بی تا). جهت شناسی کار «جلد دوم، چاپ اول.
- باقری، شهلا (۱۳۸۲). **اشتغال زنان در ایران**. تهران. انتشارات روابط عمومی شورای فرهنگی اجتماعی زنان، چاپ اول،
- بامداد، شیدا (۱۳۷۶) «ساختار اشتغال زنان و تغییرات آن در چهل سال گذشته و بررسی رابطه میزان های اشتغال زنان با عوامل اجتماعی، اقتصادی در شهرستان ایران». دانشگاه تهران، دانشکده علوم اجتماعی بست، جان (۱۳۷۱). **روشهای تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری**. ترجمه دکتر حسن پاشا شریفی و نرگس طالقانی. تهران: انتشارات رشد،
- جاسبی، عبدالله (۱۳۷۸) "سخنرانی اولین اجلاس بررسی عملکرد و خدمات دانشگاه آزاد اسلامی"، زاهدی، شمس السادات (بی تا). «ارتقاء مشارکت زنان در سطح مدیریتی». مجموعه مقالات همایش مشارکت سیاسی زنان، انتشارات علامه طباطبایی.
- کرباسی، منیژه (۱۳۷۸). "نقش دانشگاه آزاد اسلامی در جنبه های فرهنگی، اقتصادی". مجموعه مقالات اولین اجلاس بررسی عملکرد دانشگاه آزاد اسلامی، ۱۳۷۸.
- کریمی، فرار؛ عباس روحانی (۱۳۷۸). "دانشگاه آزاد اسلامی به مثابه یک سرمایه ی فرهنگی برای کشور".
- مجموعه مقالات اولین اجلاس بررسی عملکرد دانشگاه آزاد اسلامی،**
- متینگ، مارلین و داک، پاتریشیا (۱۳۷۵). **هنر مدیریت و زنان**. ترجمه مسعود خرسند. تهران: نشر آروین،

نقش و جایگاه تحصیل زنان (دانشجو و فارغ التحصیل) در اشتغال و توسعه.....۱۸۵

محسنی، منوچهر (۱۳۷۹). **بررسی آگاهی ها، نگرشها و رفتارهای اجتماعی - فرهنگی در ایران**. تهران

: دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور

موحد، خسرو (۱۳۷۸). "جایگاه دانشگاه آزاد اسلامی در توسعه ی کشور". مجموعه مقالات اولین اجلاس

بررسی عملکرد دانشگاه آزاد اسلامی،

میرمحمدی، سیدمحمد (۱۳۷۸). "نقش آموزش عالی در توسعه ی پایدار". مجموعه مقالات اولین اجلاس

بررسی عملکرد دانشگاه آزاد اسلامی،

مرکز آمار ایران. **سرشماری عمومی نفوس و مسکن سالهای ۶۵، ۵۵، ۴۵، و ۷۵**. تهران: انتشارات سازمان

مدیریت و برنامه ریزی دفتر اقتصاد کلان،

نادری، عزت اله؛ سیف نراقی، مریم؛ و شاهپوریان (۱۳۷۵). **روشهای تحقیق و ارزشیابی در علوم**

انسانی. تهران: انتشارات بدر،

ودادحیر، ابوعلی (۱۳۸۲). "زن و آموزش عالی، تکوین هویتی نوین برای زنان آموزش عالی ایران، کتاب

زنان". **فصلنامه شورای فرهنگی، اجتماعی زنان**. شماره ۱۵،

ویلیامز فولتن؛ آدگوردون جی (۱۳۷۴). **آموزش عالی و برنامه ریزی نیروی انسانی**، سازمان مدیریت

برنامه و بودجه مرکز مدارک اجتماعی - اقتصادی، تهران ۱۳۷۴.

همایون فرد، فاطمه (۱۳۷۳). "مقایسه ارزش های دختران و پسران نوجوان شهرستان سمنان". دانشکده

مدیریت و برنامه ریزی وزارت آموزش و پرورش،

Knapper, C.K.; Cropley, A (2000). **Lifelong Learning in Higher Education**,
Knapper. London: Kogan Rage,

Xiaozhou, x. (2001). **The Role of the university in Lifelong Learning**
Perspectives From the Peoples Republic of China.

پرتال جامع علوم انسانی